

Szerkesztőség:

Rimaszombatban, Erzsébet-tér 9. szám. Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés.

Bélyegtelen levelet nem fogadunk el.

Kéziratot nem adunk vissza.

Az előfizetés díja:

Egész évre . . . 8 korona.
Fél évre . . . 4 korona.
Hétfelére . . . 2 korona.
Egyes szám ára 20 fillér.

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

A Gömörvármegyei községi- és körjegyző-egylet hivatalos lapja.

MEGJELENIK HETENKÉNT EGYSZER: VASÁRNAP.**Felelős szerkesztő: KOMÁROMY ISTVÁN.****Kiadóhivatal:**

Rimaszombatban, Erzsébet-tér 9. szám alatt a könyvnyomdában. — Ide intézendők a kiadóhivatalt illető előfizetés, hirdetésmény, nyilttér és egyéb felszólalás.

Ismeretlen kéztől és névtelenül érkező közleményeket nem adunk ki.

A hirdetés díja:

Egy háromhasábos petitsor térfogata 15 fillér. Többesziros hirdetésnél árkedvezmény. Nyilttér sora 50 fill.

Előfizetést elfogad a „Gömör-Kishont” kiadóhivatala, nemkülönben minden hazai postahivatal, az előfizetés legcélszerűbben postautalványon eszközölhető. **Hirdetést csak a kiadóhivatal vesz fel.**

A sóhajok szigetén.

Sóhajok szigete! . . . Szomorúan találó meghatározás. Elliz Izland szigetét nevezték el ekként a kivándorló magyarok. És soha találóbb nevet, ahol már annyi könnye hullott a magyaroknak.

Bizony szomorú dolgok azok, amit most elfogunk mondani, de bennünket az az igaz, szent cél vezet, hogy felnyissuk polgártársaink szemét, hogy ne üljön fel könnyelműen a csábító ügynökök mézes-mázos szavának és ne hagyja el hazáját.

Amerika se fölig tejföl. Aki azt hiszi, hogy ott könnyű szerrel lehet garmadába gyűjteni a töméntelen sok dollárt, az ugyan alaposan csalódik! Százszorosa többet kell ott dolgozni, mint nálunk s a bányákban, vasgyárakban és kőfejtőkben a halálnak ezer meg ezertéle neme leselkedik az ott dolgozó munkásra.

És tévedés azt hinni, hogy Amerikában oly könnyű bevándorolni. Mind több akadályt tesznek a bejutás előtt. Alig hogy Elliz Izlandon kiköt a hajó, ott terem az orvos és sorra vizsgálja a kivándorlókat. Megnézi annak minden porcikáját, karját, lábát, szemét, tüdőt úgy, hogy katonasorozáskor se különben. És jaj annak, akinek a legkisebb hibája van! Azt irgalom nélkül hazaküldik, nem törődve azzal, hogy az a szegény munkás talán kisdéd viskóját vagy földjét adta el, hogy a hajójegyet megválthassa és Amerikába mehessen.

Mert Amerikának dolgos, erős emberekre van szüksége, akik nem dőlnek ki a mázsás terhek cipelésében, akiket nem bágyaszt el a perzselő forróság. De akik gyenge, vézna testalkatúak, azokra ott nincs szükség, azokat azonnal visszaküldik hazájába.

Számtalan ilyen eset fordult már elő Elliz Izlandon, de mindennapi dolog az is, mikor apró gyermekek sírnak, esdekelnek, hogy szüleikhez jussanak. Ha a szülő nem kap hírt arról, hogy a gyermekét ismerősökkel utánuk küldik,

akkor az történik, hogy az ismerősök megérkezvén, sietnek a sóhajok szigetéről, de a gyermekeket nem engedik, ha csak a szülők értük nem jönnek és affidavit-ot nem adnak. Az állam mikor így jár el, minden esetben attól fél, hogy a gyermek szülei vagy hozzátartozói keresetképtelensége esetén az államnak kell eltartani őket, azért be sem engedi, hanem egyenesen küldik vissza őket. Mennyit sírnak, mennyit könnyörögnek olyanok, akik kimennek ugyan Amerikába, de a bevándorlási hatóság kiskorúságuk miatt visszaküldi őket.

A sóhajok szigetén állandóan ezer és ezer ember van. És minden hajóval kényszerutra küldik a kövér reményekkel Amerikába vándorlókat. Képzhetni mily érzés az, mikor ott-hon elköttyavetélte a maga kis vagyonszáját, megszenvedett, kiköltekezett az uton s aztán a vége az, hogy még egyszer kell megtenni a sorvasztó gyötörő utat, a melynek olyan rettenetes jelenségét látja, hogy az emberek megöszülnek, megőrülnek. Elszorult elmével jönnek a partra, bambán, fénytelen szemekkel, a melyekből nem sóvárog már ki a kinesszerzés örületes vágya, a mely a rettenetes sorsnak ilyen fordulását, vészes romlását okozta.

Pár szó a Hanvay—Forgon ügyhöz.

Legyen szabad nekem is — mint érdektelennek — egy pár szót szólnom abban az ügyben, a mely felett Hanvay Zoltán és dr. Forgon Mihály urak vitatkoznak s a mely nemcsak magánjellegű, hanem közérdekű dolog.

Végig olvastam Forgon Mihály dr. kétkötetes családtörténeti munkáját, Hanvay Zoltán ur szíves volt nekem megküldeni az ő erre vonatkozó „Nyilt level”-ét is. Ismerem a köztük azóta kifejlődött hírlapi eszmecséret. Jó ideje nagy érdeklődéssel és meleg rokonszenvvel kísérem Hanvay ur publicisztikai tevékenységét és őt ismeretlenül is a legtisztelendőbb magyar nemes urak egyikének tartottam és tartom. Dr. Forgon Mihállyal kutatásai közben ismerkedtem meg egy pár évvel ezelőtt. Mint vármegyei levéltárnok, hivatásomból kifolyólag magam is szoktam foglalkozni családtörténeti dolgokkal. Ezek mellett még azt is bátorkodom előre bocsátani, hogy a gömöri családokkal semmitéle érde-

névleg sorolja fel; neveiket különben az egyházi könyveinkben és fennmaradt annáliseinkben olvashatjuk.

E torrárok szerint Dobsinán a következő 3 Gotthard tünt föl, mint híres paedagogus:

a) *Gotthard György*. Született 1705-ben április hó 18-án. Tanult Késmárkon, Pozsonyban és a Halle-i egyetemen. Tanítóskodott Dobsinán, később a löseai gimnázium rectorává választott. 1770-ben ott leköszönt és erre vejenél: Paulini András tanítónál Felsőajón élt. Innét Siléziába Bistritzre papnak hívatott meg, a hol 1776-ban meghalt.

Hatalmas, szilárd jellemű, vezérnek való egyén lehetett, mert Dobsinán tartózkodása alatt ő ragadta kezébe a polgárság vezetését és irányítását. Első sorban az ő véleménye volt mérvadó.

Erről tanuskodik a következő, az akkori viszonyokra fényt derítő esemény, melynek főszereplője ő volt. Az ő tollából ered ezek leírása is, mely a dobsinai papi iratok között őriztetik. Utoljára megjelent — közlésem alapján — Sztéhló Kornél „Kétszáznegyven esztendő az egyház szolgálatában” című igen érdekes művelődéstörténeti rajzában. (Hornyánszky Viktor Budapest 1908.)

Ezen Mária Theresia-kor vallásügyi viszonyait nagyon jellemző epizód oly érdekes, hogy b. lapja olvasói is szívesen veendik ennek esetelését.

1746-ban Dobsinán r-kath. plébániát létesítettek. Hívei ugyan nem voltak, de hiszen éppen ez volt a feladata, hogy ilyeneket szerezzen.

Az 1746. évben — Krisztus születése után — jul. hó 4-én megjelent Dobsinán Pletrich alispán két megyei táblalabíróval és magukkal hozták Philo József urat, az első dobsinai kath. plébánost.

A kir. parancs kihirdetése után felhívták a városi tanácsot, hogy jelöljön felket, a melyen a plébános ur részére lakóház felépíttessék. Kikeresték azt a helyet, a melyen a kath. templom és paplak ma is állnak és ideiglenesen a Remenyik János házáat, mely a városnál zálogban volt, adták a papnak használatul.

keltési összeköttetésem nincs, tehát egészen pártatlanul kívánok az ügyhöz hozzá szólni; nem azért, hogy egyiknek vagy másiknak segítségére legyek, hanem hogy a kérdést némileg megvilágosítani próbáljam.

A Hanvayaknak a Hunth—Pázmán nemzetségből való származását — főként a czimer után — magam is valószínűnek tartom, azonban nem bizonyosnak.

Hanvay ur „Comes Sigismundus Hunth”-ot említi, holott hitelt érdemlő okmányban csak „Comes Hunth de Hanva” (és nem egyuttal „de Szkaros”) fordul elő.

Nem csak Forgon Mihály veti el a Hanvayaknak azt a bizonyos régi családfáját, hanem a régi magyar nemzetségek legtekintélyesebb kutatója és történetírója: dr. Karácsonyi János és az ő nyomán a Magyar Nemzetségi Zsebkönyv is. Forgon Mihály tudatosan nem helyezte magát szembe a megállapított történeti valósággal, bárha ezáltal a tekintélyes család érzékenységével s az ebből folyó kellemetlenségekkel is le kellett számolnia. Hisz azon a szentnek hitt családfán szemmel látható anakronizmus is észlelhető. Ha az 1347. körül élt III. Péternek fia: VIII. János 1378-ban alispán, miként lehet az, hogy ennek dédunokája, vagyis harmadik izeen való leszármazottja csak 212 év múlva: 1590. körül szerepel. Körülbelül 33 évet véve egy generációra, itt három nemzedék kimaradt? Avagy azt kell hinnünk, hogy a Hanvayaknak abban az időben több egymás után következő nemzedéken át 60—70—80 éves korukban születtek fiaik?

Arról az I. Ferdinándról (?) -sines történeti adat, a kit Forgon „N” betűvel jelzett.

De nem tolytatom tovább a részleteket, mert nem akarok e lap olvasóközönségének türelmével visszaélni.

Hanvay ur kifogásolja Forgonnak azon állítását, hogy az armalista és donáczius nemesek közt nincs különbség. Természetes, hogy nincs különbség közjogilag. A vármegyék ugyan e tekintetben felállították a két kategóriát. De ha egy armalista birtokot vásárolt vagy örökölt, beosztották a birtokos nemesek közé. És viszont sok Árpád-kori ősnemes, ha elszorult a birtoka, az egy telkes hétszilvafás vagy a birtoktalan nemesek közé került. De nemesi privilégiuma azért csorbitatlan maradt. 1848. előtti közjogunk csak négy kiváltságos rendet ismer, u. m.: a főpapok, mágnások, köznemesek és szab. királyi városok rendjét. A köznemesek közt nem állít fel megkülönböztetést. Sőt régebbi közjogunk még a mágnásokat sem tekinti külön rendnek s Verbőczy Tripartituma csak egyféle és azonos magyar nemességről (una et eadem nobilitas) beszél.

Hanvay ur a legapróbb részletekig beszámol róla, a mi hiányt vagy tévedést lát az általa ismert családok származási tábláin; még arról is, hogy Ujházy Tivadár felesége — nyilván toll vagy sajtóhibából — Malatinszky

1753-ban az esztergomi érsek és primás, Csáky Miklós egyházlátogatást rendelt el és saját személyében jött el Rozsnyóra és onnan Molnár György, Okolicsányi Mihály és Nagy Ferencz főtisztelendő urakat küldte el Dobsinára. A római egyháznak csak néhány tagból álló előjárói megjelentek a küldöttség előtt és bepanaszolták plébánosukat féktelen és rendetlen életmódja miatt. Kérdőre lett vonva és szigorúan megdorgáltatott, Nagyszombatba való idézése kilátásba helyeztetett. Philo uram erre nagyon megijedt és szándékosan meg akarta magát ölni a szeszes italok mértéktelen élvezetével. Ez sikerült is neki, torró lázba esett és az évi október közepén meghalt.

Ezen eset a dobsinai ev. egyház előjáróit nagy rémületbe ejtette. Nem tudták, mit tévők legyenek a halottal. Szojka András, a város birája felkereste Gotthard Györgyöt, az iskola rektorát, hogy mit kell most már tenni? A rektor egy ékes és indokolt előadásban kifejtette, hogy nagyon óvatossá kell lenni, hogy szabad vallásgyakorlatunkból, templomunk, paplakunk és iskolánk birtokából semmit föl ne adjunk. „Papunk: főtisztelendő Szolkov Jákab ur az iskolával a temető előtt fog állani, átveszi a hullát és evangélikus módon „Christlich und ehrlich” el fogja temetni. (Dobsinán kath. sirkert még nem volt.) A páter urak elkísérhetik a sírig, de nem másképp, mint deposita stola (letéve a stólat) és mellözve minden közreműködést.” — Erről a temetés végett megjelent csetneki plébános a bíró által értesítve lett, a mire az egyelőre semmi észrevételt nem tett.

Nagyobb bizonyosság kedvéért a dobsinaiak kikérték Bodó Mátyás: Koháry uradalmi ügyészének és Vietórisz András esperesnek véleményét és miután a dolog sürgős volt, két hevért (Gäuer) küldtek ki éjnek idején Csetnekre lámpással, a kik Bodót otthon nem találván, egész Kun-Taploczáig mentek utána. A válasz helyeslő volt és meg lettek intve, hogy semmi olyat ne tegyenek, a mi a vallásgyakorlatnak hátrányára lehetne.

E közben a dobsinaiaknak tudomására jutott, hogy

TÁRCZA.

Három dobsinai neves Gotthard.

Gombaszöeghy Sándor b. lapja okt. 17-iki számában a dobsinai „Gotthardok”-ról közöl egyet-mást.

Nagy érdeklődéssel olvastam e közleményt, mert sok figyelemreméltó dolgot foglal magában egy neves család multjából és azt tartom, hogy mindnyájunk kötelessége ily közérdekű, az akkori időkre fényt vető egyes események közhírré tétele által ezeket lehetőleg a feledéstől megmenteni.

Ez az oka, hogy jegyzeteimben lapozgatva, a fent érintett szerzőt az alábbiakban néhány oly részletre figyelmeztetem, melyek nyomán tovább kutatva, tanulmányait e részben bővítve, megírhatná a Gotthard-család történetét.

Bartholomeidesz híres művében „Memabilia provinciae Csetnek” nagy szakavatottsággal leírja a mult századok itteni iskolai viszonyait, részletesebben szólva a következő híre vergődött intézetekről:

Ludus Csetnekiensis,
Ludus Rahoviensis (primum Castellona privata, postea publica effecta) és

Ludus Topsisensis.
Magasabb jellegű és nem elemi iskolák voltak ezek. A dobsinairól jelzi, hogy: quatuor publicos docentes habebat és hozzáfűzi a tantárgyakat:

Studia ibi proponuntur tum altiora, tum inferiora. Rector in utroque ludo (Dobsina és Csetnek) theologium cum omni philosophia ac historia, denique rhetoricam majorem prioremque; minores etiam in grammaticis instruere cogitur.

Ezek felemlítésével azt óhajtom documentálni, hogy e tanítók rendszeres magasabb iskolákat, egyetemeket végzett egyének valának, kik rövid tanítóskodás után rendszeres papi hivatalt vállaltak.

A fent említett intézetek tanerőit Bartholomeidesz

Vilmosnak van nevezve. Hiszen ezeket a hiányokat megállapítani helyes és érdemes dolog, de az is bizonyos, hogy a legkiválóbb történetírók munkáiban is találunk némi fogyatkozást, ha így göröszöl vizsgálgjuk azok minden sorát. S ha Serki Szabó József ur Forgón Mihálytól több adatot ismer a Lorántffy-családról, a melynek történetével ő régibb idő óta, alaposan foglalkozik, azt mindenki természetesen fogja találni.

A vármegyék nemes családairól írt monografiák közt Csoma József akadémiai tagé — Abauj vármegye családairól — egyike a legkiválóbbaknak. De ez még hiányosabb, mint a Forgóné, mert csak a jelenben és szereplőbb családok történetével foglalkozik. Orosz Ernőnek a hevesgyeiek családokról írt műve szintén nagyjértékű, de ez inkább csak a vármegyei levéltár anyagát öleli fel. Kőszegi Sándor: „Nemes családok Pestvármegyében” című munkája még inkább feldolgozatlan adathalmaz. Még egy pár vármegyei családainak van megírva a története, de azok a könyvek még kevésbé állnak tudományos színvonalon. Legjobb tudásom szerint mondhatom, hogy dr. Forgón Mihálynak Gömör-megye nemes családairól írott könyve — leszámítva némi kevés fogyatkozását és lényegtelenebb tévedését, a mit 3—4 lapnyi pótlással szépen helyre lehet hozni — az összes magyarországi vármegyéről írott családtörténeti munkák közt a legkimerítőbb és legkiválóbb alkotás ugy irodalmi, mint tudományos tekintetben. Gömör vármegye közönségét örök és megfizethetetlen hála kötelezte vele. Valóban megdöbbentő, hogy míg a fővárosi előkelő lapok elismerőleg, a szomszédos vármegyékben (Nógrád, Borsod) megjelenő lapok is hosszú hasábos cikkeikben méltányolják ezt a bármelyik akadémiai tagnak dicséretre való tudományos munkát, addig a saját kis hazájában megkövezi a szerzőt Hanvay Zoltán ur. Hogy miért, azt mondanom sem kell. S ha az az ember, a ki származása, tudása, műveltsége révén a vármegye szellemi életének egyik irányítója, ilyen elbánásban részesíti ezt az érdemes munkát, akkor mit várjon az ember azoktól, a kik önálló kritikára képtelenek és csak a tekintélyek után igazodnak? Régi igazság: „Nemo propheta in patria sua.”

Az is szemelt szür Hanvay Zoltán urnak, hogy Forgón a „Vály és szárazvölgyi nemes atyafiak” történetével is érdemlegesen foglalkozik. Azoknak 600—700 éves multja csak megérdemli az észrevételt. Ha egyik-másik család a jelenben tán leszorult a szereplés teréről, az a világ rendje, hogy „hol fel a kerék, hol le”. Az az egy bizonyos, hogy Forgón Mihály tudva, valóban dolgokat sohasem ír, minden tételnél hivatkozik a forrásra s könyvében leginkább ott fordul elő némi tévedés, ahol mások adatait használta fel.

Forgónnak az a legnagyobb büne Hanvay ur előtt, hogy fiatal. Erről ő igazán nem tehet. De hiszen a mai világban is látjuk, hogy szorgalommal és tehetséggel sok fiatal ember tud nagy és értékes munkát alkotni. Vörösmarty is — hogy szorgalmi példákra hivatkozam — már ilyen korára kész volt a legnagyobb és legértékesebb munkájával s e mellett jeles ügyvédi vizsgát is tett. Thaly Kálmán 20—30 éves korában gyűjtötte össze a legtöbb adatot s ekkor írta legértékesebb történeti munkát.

Annyi bizonyos, hogy dr. Forgón Mihály nem agarrással és alsózással töltötte életének eddigi szabad idejét. Csaknem gyermekitjü kora óta, mintegy nyolcz éve foglalkozik már az adatgyűjtéssel, mely idő alatt nem csak a gömör-megyei levéltárat és javarészen a családi leveles ládákat nézte át tüzetesen, hanem a szomszéd megyék levéltárait, az országos és muzeumi levéltárat s más hiteles helyek okirattárait; e mellett az eddig megjelent szakmunkákat is. Magam vagyok a tanu rá, hogy miskolczi ügyvédjelölt korában — minthogy nappal nem érkezett — éjszakákon át kutatta a borsod-megyei levéltárnak a gömöri családokra vonatkozó anyagát velem együtt, ki akkor Borsod megye al-levéltárnoka voltam.

Ha most ki nem adta volna ezt a munkáját, késsőbb, ügyvéd korában talán már elhagyta volna a fiatalkori lelkes ambíciója.

Vajjon ki vállalkozott volna más erre a fáradsá-

a polomai (veszverési) r. kath. plébános is megjött Dobsonára két oláhpatoki r. kath. harangöntővel és most azon tanakodnak, hogy ezt az alkalmat mikép lehetne felhasználni arra, hogy a dobsinai templomot az eretnekektől elvegyék.

Nemsokára azután a plébánosok maguk elé idézték a város biráját és a hegymestert, illetve bányamester (Bergmeister) és tudatták velük, hogy a temetést a plébánosok fogják elvégezni, sőt azt az aggasztó körülményt is szóba hozták, hogy a sírhelyet előbb a vice archidiaconus be fogja szentelni és hogy nem engedhetik meg, hogy az elhunyt plébános lutheránus predikátor által temetessék el és nagy lármával és fenyegetésekkel kijelentették, hogy a temetést ők maguk fogják végezni. A dobsinaiak küldöttei nem tágitottak és kijelentették, hogy a temetőt nem kell újra beszentelni, mert ez már be van szentelve. Eltávozásuk után a plébánosok összenéztek és a csetneki plébános azt a megjegyzést tette: „Diabolica ipasorum mater! illi recte habent!” (Ördögös az anyjuk, igazuk van nekik!) A plébánosok azután jó ebeddel megvendégeltetvén, hazautaztak.

Délután összejött a dobsinai kupaktanács és azon tanakodtak, mit tevék legyenek? Leginkább attól tartottak, hogy a katolikusok a temető beszentelése folytán jogigényt fognak formálni nemesak a temetőre, hanem a templomra is, a mi az oláhpatoki bujtogatók terve volt. Gotthard a rektor, a kihez pap, bíró és polgárság tanácsért fordult, így érvelt: „Es wäre verständigen Leuten bekannt, was für Kraft und Wirkung die Römisch-Katholischen der Einweihung zuschreiben, dass sie sich alles zueignen, was einmal eingeweiht worden, unter dem Praetext der Einweihung des Grabes können sie den ganzen Kirchhof, ja auch die Kirche selbst einweihen, wer wird es ihnen als dann wehren? Gesetz, dass dieses nicht geschehe, wer wird es hindern, dass nicht mit der Zeit irgend ein Bildniss, Säule eines verstorbenen Heiligen oder eine Kapell dahin gesetzt werde?” (Folyt. köv.)

gos munkára s a kutatásokkal és a könyv megjelentésével járó kockázatos költség kiadásokra?

És most, mikor becsület és verejtékes munkájával elkészült, az őt méltán megillető anyagi rekompenzáció és erkölcsi elismerés helyett ilyen fogadtatásban van része.

„Inkorrekt vagy illoyális” dolgot pedig sem most, sem a jövőben ne tételjezen fel Hanvay ur Forgón Mihályról, ki a becsületesség és szerénység mintaképe. — Egyéni animozitás miatt kár az ilyen értékes emberekből ilyen korán kiölni a becsüvyat. Olyan sok stréber és naplopó ember él ma hazánkban, hogy igazán meg kellene becsülnünk azt, a ki tud és akar dolgozni, habár nem hizeleg is nekünk.

Dr. Forgón Mihály, jól tudom, hogy érdemlegesebb választ adna Hanvay urnak, de ő most akadályozva van a katonaságnál. Nekem Forgón soha semmi szolgálatot nem tett s talán az életben sem találkozom vele többet és csak azért emeltem mellette szót, mert engem bántott az őt ért igaztalanság és hállatlanság, még ha annak a részéről jött is, a kinek én különben nagy tisztelője vagyok.

Balassagyarmat, 1909. nov. 29.

Simon János,

Nógrádmegyei levéltárnoka,
a „Nógrádi Hírlap” felfelős szerkesztője.

Gazd. téli tanfolyam a földm. iskolánál.

Elérkezett az év egy oly szaka, amikor sajnós, a legtöbb gazda így szól: „No, most legalább kipihenhetem az egész évi fáradoimat.” A józanul gondolkodó gazdaember nem így eszelecszik. Most, hogy elvégezte a külső gazdasági munkákat; illetve, de hogy végezte, hanem a zord tél megakasztotta benne, hozzátfog gazdasági ismereteinek gyarapításához, hogy azután tavaszra kelve még jobban hozzáláthasson annak az áldott földnek az okszerű kihasználásához.

Nagy hibája kiszagzdánk nagy részének, hogy nem akar tanulni, hanem megelégszik azzal a tudással, amit atyjától örökölt és nem számol azzal, hogy az idő haladásával a gazdasági tudományok is lépést tartanak, a melyeknek felhasználásával a jövedelmet nemesak megduplázní, hanem megháromszorozni is lehetne, a melyre a mostani mostoha gazdasági viszonyaink is a megélhetés nehézségei között oly égetően szükségünk van.

Kitógásokkal sem állhatnak elő, hogy nincs alkalmuk az újításokat elsajátítani, mert ez idén is ép úgy, mint az előző években a magyar királyi földmives iskolánál Rimaszombatban, gazdasági téli tanfolyam rendeztetik, épp oly kiszagzdák és gazda-fiúk számára, a kiknek gazdaságuktól ez időben való távolléte gazdalkodásuk eredményére hátrányos befolyással nem bír. A tanfolyam január hó 7-én kezdődik és tart február hó végéig. A tanfolyamon a részvétel teljesen díjtalan, csupán az ide és oda való utazás költsége terheli a tanfolyamon résztvevő szándékozó gazdát. A tanfolyam tartama alatt teljes ellátást és lakást kapnak teljesen díjtalanul.

A tanfolyam alatt felfogásukhoz mérten megtanítatnak a növény termelésre, rétek gondozására és kezelésére, az okszerű talajművelésre, a gazdasági gépek és eszközök helyes kezelésére, továbbá az állatok okszerű tenyésztésére, azok gondozására és takarmányozására, ugyszintén tatenyésztes, fanevelés és kertészet alapismertaire, valamint a gazdára fontos gazdasági és munkás törvények ismeretére és a magyar föld szeretetére.

A gazdasági ismereteken kívül megtanítatnak a házi ipari dolgok készítésére, a melynek szükségét legjobban nyáron és ősszel érezzük, a mikor a már oly örvendetesen tellendült szőlő és gyümölcs kertészetünk termékeit értékesíteni akarjuk és pénzünket kénytelenek vagyunk szállító kosarakért külföldre küldeni, mert gazdánk nem ismerik fel az ugyszolván kiadás nélkül és télen a hosszú esteken unalomból üzhető kosártonás háziipar jövedelmezőségét. — De nem csak ezt, hanem hánec-, nád és sás-fonás, gyékény-kötés mesterességét csupán, a melyből külföldön annyi ezer élelmes család keresi meg mindennapi szükségleteit.

Különösen sok hasznát veszik annak, a mit még megtanulnak a tanfolyamon, hogy miként kell a különféle gazdasági eszközöket, szekér és járom részeket kijavítani, hibás részeit újakkal pótolni, a nélkül, hogy azokat mesterembereknek kellene javítás végett átadni.

A tanfolyamon résztvevők az általuk készített háziipari dolgokból egyet magukkal vihetnek.

Együnk részt a tanfolyamon minél többen, mert a ki józanul gondolkodik, ebben fogja a jövedendő boldogulása útját megismerni.

Jelentkezni levélben lehet, a melyet a m. királyi földmivesiskola igazgatóságához kell ezímezni Rimaszombatba. Jelentkezéseket december hó 15-ig fogad el az igazgatóság.

Igen becsülsreméltó dolgot végeznek a lelkészek és tanítók, ha e felhívást terjesztik a vármegye kiszagzdái között, hogy minél számosabban jelentkezzenek, hogy ne kelljen a létszámot ismét az idegen vármegyéből oly tömegesen jelentkező kiszagzdákkal betölteni.

Komáromy Lajos,

m. kir. gazdasági gyakornok.

Kérelem. A helybeli kath. olvasó-egylet minden évben, karácsonykor nagyobb összeg pénzét szokott az érdemes szegények között kiosztani, még pedig tekintet nélkül arra, hogy az illető melyik felekezet szokása szerint imádja a jó Istent. E régi szokáshoz hiven ez évben is ki fogjuk osztani a rendelkezésünkre álló összeget, hogy elhagyott és munkára képtelen embertársainknak némileg enyhítsük a szegénység nyomasztó fájdalmát a szeretet-ünnepe alkalmára. Ebből folyólag felkérjük a könyörületes szíveket, hogy a szegényeknek szánt filléreiket olvasó-egyletünk elnökségének rendelkezésére bocsátani sziveskedjenek. A kiosztást december hó 22-én, szerdán délután 4 órakor fogjuk eszközölni együletünk helyiségében, a mely alkalommal az érdeklődő közönséget is szivesen látjuk.

Rimaszombat, 1909. december 5.

Bencsik Sándor,

a kath. olvasó-egylet titkára.

Váry János,

a kath. olvasó-egylet elnöke.

Adjatok, adjatok, a mit Isten adott!

Nemessivü emberbarátok!

Állami és társadalmi általános érdek, hogy hazánk lakosságának minden, még a legmostohább viszonyok között élő néprétege is részesülhessen a mindennapi iskolázattal áldásaiban.

Ezen humanus indokból társultak az emberbaráti jótékonyok gyakorlására városunknak mindazon illetékes tényezői, a melyek mintegy hivatva vannak segítyt nyújtani ott, a hol a szükség a legégetőbb módon jelentkezik.

Rimaszombat városa és annak jótékony nőegylete, az állami elemi iskola gondnoksága és tanítótestülete, figyelembe véve a vallás- és közoktatásügyi miniszter urnak mult évi 13449. számú ily arányu leiratát, egyesült erővel ez évben is

„Szegény-gyermek konyhát”

és tartózkodási meleg otthont szándékozik a szigoru téli idő tartamára mindazon szegénysorsu gyermekek részére létesíteni, a kik Rimaszombat város messze pusztáiról kénytelenek a törvény rendelkezése szerint és jól felfogott saját érdekükben is mindennap rendszeren iskolába járni.

A jótékonycélu nemes intézmény gyámolítására nagylelkűen felajánlott pénzbeli, avagy eleségnemű adományokat, méltóztassanak a nőgyelet igazgatója *öze. Marikocszky Istváné* urnó ő nagyságához, az állami elemi leányiskola helyiségében bármely hétköznap d. e. 10 órától 11 óráig beszozálatni, ki azt átvétel után hálás köszönettel nyugtázní fogja.

Legelső sorban is azon igen tisztelt birtokos urak részéről kérjük a becses támogatást, a kiknek pusztáiról, illetve tanyáiról bejáró gyermekek részesítettek a tervezett jótéteményben.

Ezenkívül számítunk a helybeli pénzintézetek ismert áldozatkészségére, valamint a szegények sorsa iránti melegen érdeklődő nagyerdemű közönség hathatós támogatására is.

Rimaszombat, 1909. december hó.

Lukács Géza,
áll. isk. gondnoksági elnök.

Dr. Kovács László,
polgármester.

Türkölly József,
áll. el. fiúiskolai igazgató.

Samarjay Jánosé,
a nőgyelet elnöke.

Dr. Wallentinyi Dezső,
a nőgyelet jegyzője.

Matolcsy Pál,
áll. el. leányiskolai igazgató.

Hirek és vegyesek.

Olvasóinkhoz. Tisztelettel felkérjük lapunk mindazon olvasóit, kik még az előfizetést meg nem újították, avagy hátralékaikat ki nem egyenlítették, hogy ugy az előfizetést megújítani, mint a hátralékos előfizetést kiegyenlíteni sziveskedjenek. Tisztelettel

a „GÖMÖR-KISHONT” kiadóhivatala.

Esküdtbírósi elnökjelölés. A kassai illetéktábla elnöke a rimaszombati kir. törvényszéknél szervezett esküdtbírósi részére az 1910. évre elnökké *Kubinyi Aladár* törvényszéki elnököt, helyettes elnökké pedig *Kolbay Sándor* bírói jelölté ki.

A pénzügyigazgatóság üdvözlöte. Mult hó 30-án testületileg jelent meg a kir. pénzügyigazgatóság, a mellé rendelt számvevőség, kir. adóhivatal, a kir. pénzügyörtség tisztikara *Kubinyi Andor* kir. tanácsos, pénzügyigazgató előtt, mikor is a tisztikar nevében *Szombath György* p. ü. tanácsos, p. ü. igazgató-h. az alkalomhoz méltó szép beszéddel üdvözölte nevenapján a nagy népszerűségnek örvendő pénzügyigazgatót, ki is viszont meleglangu beszéd kíséretében köszönte meg a megnyilvánult figyelmet.

Állatorvosi tanfolyam. A m. kir. földmívelésügyi minisztérium a szarvasmarhák között mindinkább terjedő „tögy-gümőkör” betegség tanulmányozása céljából t. hó 9-től kezdődőleg egy tanfolyamot rendez a budapesti állatorvosi főiskolán. E tanfolyamra vármegyénkbeli *Palm Nándor* m. kir. főállatorvos lett be rendelve. Távolléte alatt a főállatorvos teendők végzésére és helyettesítésére a főispán *Kertész Lajos* patnoki m. kir. állatorvost rendelte be Rimaszombatba. Ezzel egyidejűleg a marhatartó közönség tudomására kívánjuk hozni, hogy az e fajta betegségben szenvedő állatokat az állam kisajátítja, hogy a tulajdonosok ne károsodjanak.

Egyházközségi gyűlés. A helybeli r. kath. egyházközség mult hó 28-án d. u. tartotta rendes egyházközségi közgyűlést *Széman Endre* prépost plébános egyházi és *Váry János* világi elnökök elnökléte alatt. A gyűlés egyhangulag elfogadta az egyházi tanács által egybeállított költségvetést, továbbá a lemondott jegyző helyére *Fekete Mihály* áll. tanítót választotta meg. A gyűlés a prépost-plébános éltetésével tejeztetett be, ki évről-évre sokat áldoz saját tárczájából is az egyház érdekében.

Ügyészségi megbizott. Az igazságügyminiszter dr. *Batta Pál* rimaszécsi fiatal ügyvédet a rimaszécsi kir. járásbíróshoz ügyészségi megbizottá nevezte ki.

Esküvő. *Terray István* a rimamurányi V. R. T. nyug. pénztárnoka, a megyei muzeumegyesület egyik oszlopos tőrfa t. hó 4-én tartotta esküvőjét a helybeli ref. templomban özv. *Kathona Józsefné* szül. *Vékey Jolánnal*.

Iskola-felavatas. A tamásfalvi állami elemi iskola és az állami kisdudóvó ünnepélyes felavatasá ma délután 3 órakor lesz, este pedig közvacsora és táncmulatság, melyről lapunk jövő számában referálunk.

PRÉKOPA KÁROLY.

F. hó 29-én a d. e. órákban kaptuk a gyászhirot, hogy *Prékopa Károly* Nagyrőcze r. t. város főjegyzője, élete 79-ik évében folyó hó 28-án este 7 órakor rövid szenvedés után csendesen elhunyt. A gyászos hír vétele után az alispán rögtön kitiizette a gyászlobogót a vármegyei székház ormára, mert az elhunyt hosszú időn át a törvényhatósági bizottságnak szorgalmas és érdemes tagja, a községi és körjegyzői egyesületnek pedig választmányi tagja volt. Az elhunyt nem tartozott azon egyének közé, kik nagy lármával és húsággal szeretnek feltűnni az élet munkamezején, hanem mindenkor a szerénység és a zajtalan komoly munka volt egyik legszebb erénye. Ezt igazolja azou

körülmény, hogy a régebbi időkben *Latinák* Rudolf a ratkói járás nagynevezű főszolgabírája mellett volt 10 éven át esküdt, azután pedig Nagyrőce város szolgálatába lépve egyfolytában élete utolsó percéig 39 éven át volt a város főjegyzője. E mellett 28 éven át vezérigazgatója volt az ottani takarékpénztárnak, érdemes presbiter az ág. ev. egyháznak és a társadalmi élet minden mozzanatában, mint egy igen komoly, értékes oszlopos férfit ott találta a város közönsége. Végtisztességén igen jól jegyezte meg egy ottani előkelő férfiú: „az én kedves Károly barátom nem tartozott a feltűnni vágyó emberek közé, s talán ezért nem is értékeli nagy érdemeit, mint kellene; pedig van egy igenis nagy érdeme a sok jól betöltött hivatalos állás mellett, ez pedig az, hogy a legválságosabb időkben sem tudták a nemzeti-ségi törekvések exponált állásában egy pillanatra sem megejténi és mondhatom, oly dicsőségesen hunyt el, mint egyős kurucz.” — Bizony mi, kik ismerjük az ottani régi hazafiátlan aspirációkat, e nyilatkozat után csak az őszinte részvét és fájdalom hervadhatlan pálmá-ágát helyezhetjük le a sírjára és életét példaképpen állíthatjuk oda az ifjú nemzedék elé, hogy így kell szeretni minden embernek szülőföldjét és hazáját. — A vármegye alispánja a megye részéről is képviseltetni kívánta magát e derék hazafi és tisztviselő temetésén, s arra hivatalos elfoglaltsága miatt *Komáromy* Istvánt küldötte ki, ki igen szép koszorút helyezett a ravatalra és a megye és megyei tisztikar részvétét tolmácsolta a gyászoló család és a város magisztrusa előtt. Temetése imponzans keretben folyt le, koporsója telett *Hoznek* Lajos ottani ág. ev. lelkész mondott nagyhatású, hazafias tartalmu gyászbeszédet, majd pedig az ottani kereskedelmi és polgári iskola énekara *Székely* János tanár vezetése alatt énekelte a gyászháznál gyönyörű gyászeneket, sírja telett pedig egyős kurucz dalt zengtek el oly praecizitással, hogy bármely énekkarnak is dicsőségére vált volna. Az elhunytban *Tomesányi* László curiai bíró ipáját, *Prékopa* Rudolf nagyrőcei járásbíró pedig édes atyját gyászolja. Nem hagyhatjuk azonban szó nélkül és a város hivatalnokai kara joggal vehette rossz néven, hogy *Jolsca* r. t. városi tiszt karát kivéve, a temetésen egy város sem képviseltette magát.

Felolvasás. *Horváth* Zoltán, a helybeli főgimnázium jeles tanára f. hó 5-én, (ma vasárnap) délután 4 órakor, a *róm. kath. olvasó-egylet* helyiségében felolvasást fog tartani, melyre az egyleti tagokat, valamint az érdeklődő közönséget ez uton is meghívja az elnökség.

A református papválasztás ügye iránt az egész város és vidéke közönsége élénken érdeklődik. Úgy halljuk, hogy a helybeli ref. második-lelkészt folyó hó 19-én választják.

Mikszáth-estély. Ez estély, melyről már két ízben is megemlékeztünk s mire a közönség már hetek óta készül, tegnap tartatott meg a helybeli kaszinó termében. Az estély kitűnően sikerült, utánna pedig reggelig tartó parázs tánc volt. Külömben erről jövő számunkban fogunk bővebben reterálni.

Erdészeti ülés. A vármegye közleg. bizottsága f. hó 4-én *Bornemisza* László alispán elnökle alatt ülést tartott. Az ülésen az előadói szerepet *Zachar* István kir. erdőfelügyelő Miskolcra töltötte be. Nevezetesebb tárgya volt az ülésnek, hogy *Wisnyószky* Ferenc az itteni kir. állami erdőhivatalhoz beosztott kir. erdőmérnök-gyakornok ez ülésben tette le a hivatalos esküt.

Igazgatósági ülés. A rimaszombati kerületi munkásbiztosító pénztár nov. hó 29-én idb *Ribély* Miklós elnökle alatt látogatott ülést tartott, melyen *Molnár* Lajos ügyvezető igazgató előterjesztésére több balesetben sérült egyen kártalanítása felett hoztak határozatot. Az ülésen megjelent az országos munkás- és balesetbiztosító pénztár kiküldött vizsgálója: *Lederer* Jenő számtiszt is. Az igazgatóság megállapította a szülészeti segély mérvét is s az ülés végén idb *Ribély* Miklós elnök egy igen szép és dicséretreméltó előterjesztést, illetve javaslatot tett arra nézve, hogy a munkaadók és alkalmazottak önmegadózatás és társadalmi mozgalom utján teremtsenek alapot arra, hogy egy *munkás-kórház* létesíttessék Rimaszombatban. A felvetett eszmét a humánusan gondolkodó igazgatóság rokonszenvesen fogadta s egy bizottságot küldött ki az ügy megbeszélésére. A bizottság tagjai: *Ribély* Miklós elnök, *Molnár* Lajos ügyvezető igazgató, dr. *Kármán* Aladár főorvos, *Tóth* Béla, *Grószinger* Miksa, *Altmann* Sámuel és *Malatinszky* Zoltán.

A Napközi Otthon megnyitója. Rimaszombat és vidéke jótékony nőegyesületének választmánya november hó 30-án tartott ülésében elhatározta, hogy a pusztaokról bejáró és a többi éhező iskolás gyermekek javára a „Napközi Otthon”-t a tél folyamára is fenntartja, pártfogó nagyközönségünk áldozatkészségében bízva. A nemes emberbaráti intézményt f. hó 9-én, esütörtökön fogják délelőtt 11 órakor ünnepélyesen megnyitni a helybeli állami leányiskola tornacsarnokában. E humánus ünnepségre az érdeklődőket ez uton hívja meg az elnökség.

Választmányi ülést tartott november 30-án a rimaszombati jótékony nőegyesület, melyen megjelentek: *Samarjay* Jánosné elnök, *Molnár* Józsefné alelnök, dr. *Marikovszky* Istvánné igazgató; *Czinke* Istvánné, *Csüder* Antalné, dr. *Cziner* Miksáné, dr. *Csernay* Dánielné, *Fülepp* Bérniné, dr. *Kármán* Aladárné, *Kern* Adorné, *Krizsó* Tamásné, dr. *Krausz* Gyuláné, *Kolbay* Sándorné, *Kathona* Gézané, dr. *Kovács* Lászlóné, dr. *Lichtschein* Adolfné, *Máriássy* Lászlóné, dr. *Mészáros* Istvánné, *Loysch* Odónné, *Pogány* Istvánné, *Soósné*-Gyulay Hermin, *Széplaky* Lajosné, *Tóth* Béláné, dr. *Veress* Samuné, dr. *Wallentinyi* Dezsőné, *Eperjessy* József pénztáros és dr. *Wallentinyi* Dezső jegyző. — A szép számban egybe-gyűlt választmányt dr. *Marikovszky*né igazgató melegen üdvözölte és további hasonló buzgó munkásságra kérte. Majd a jegyzőkönyv hitelesítése után az állami gondnokság átiratára elhatározta a választmány a „Napközi Otthon”-nak megnyitását december 9-re; az árvák karácsonyfájának felállítását december 21-re és a téli nagy jótékony estélynek rendezését január 8-ra. Végül egy csomó kérvényt intézvény el kedvezően, az ülés az elnökség meleg életetével zárult.

Halálozás. Egy jobb sorsra méltó fiatal ember: *Figuli* Pál adóhivatali irnok hunyt el mult hó 30-án a

helybeli közkórházban. Sokat küzdött, sokat tanult s főgimnáziumunk egyik jeles növendéke volt a fellábu szegény ember. Nagy ambícióval foglalkozott mások tanításával is, de a folyó év nyarán megbetegedett s most megváltotta a halál a szenvedésektől. Temetésén f. hó 1-én az adóhivatal és a számvevőség testületileg jelent meg s volt tanárai közül is többen elkísérték kedvenc tanítványukat utolsó útjára. Az elhunyt fiatal ember 27 éves volt, s özvegy édes anyja egyetlen támaszát vesztette benne.

Választmányi ülés. A rimaszombati koresolyzó-egylet november hó 28-án választmányi ülést tartott, melyen dr. *Wallentinyi* Dezső elnök a csaknem teljes számu választmányt melegen üdvözölvén, bejelentette, hogy az elnökség a jégpályát teljesen előkészítette a megnyitásra. A pályát pompás 10 cm.-nyi vastag jégtörök borítja. Csupán néhány foknyi fagyás kellene még, hogy a pálya a közönség előtt megnyitassék. A számvizsgáló-bizottság (*Kálmiczky* Géza és dr. *Institúrisz* Endre) jelentésének tudomásul vételével kapcsolatban elhatározta a választmány, hogy *Siposs* Béla pénztáros felmentésének megadását fogja indítványozni a közgyűlés előtt teljes elismerésének kifejezésével, a vagyon megállapítását pedig a legközelebb megtartandó választmányi gyűlésre halasztotta. Elhatározta egyszersmind, hogy a villamos lámpákat az új *Osram*, 600 gyertyafényű körtékkel, drótkötélen kitesítve a pálya felett a közepre helyeztetni és az idő előrehaladása miatt meghatalmazta az elnököt e határozatának sürgős foganatosítására. Határozatilag kimondotta továbbá, hogy a tagsági jegyek az aláírástól számított 8 napon belül kiváltandók, mert a határidőn túl a pályára lépni óhajtók tartoznak jegyüket — miként ez országosra helyes és bevett szokás — *állandóan* magukkal hordani és a személyzetnek felmutatni. Ha a koresolya-szezon beáll, elhatározta a választmány lampiónos és egyéb alkalmas jégünnepélyek rendezését és egy *koresolya-estély* rendezését, lehetőleg a karácsonyi szünetben.

A jolsvai állami iskola építésének ügyével foglalkozik a „Nemzeti Iskola” című tanügyi lap, melyből szemelvényt kaptunk, de azt nem közölhetjük. Mint *Jolsváról* írja levelezőnk, *Tóth* János vallás- és közoktatási államtitkár erélyes rendeletet intézett a kir. tanfelügyelőség útján a városhoz, a melyben kijelenti a ministerium, hogy újabb elodázását az iskolatigynék nem engedi és az új iskolaépületet a telajánlott és elfogadott telken legkésőbb tavasszal tel kell építeni.

A nőegyesület estélye. A helybeli jótékony nőegyesület ez évi jótékony estélyét 1910. január 8-ára tervezi. A választmány megbizta az egyesület nagyerdemű, munkás és leleményes elnökét, hogy egy alkalmi bizottságot hívjon össze az estély előkészítésére. Mihelyt e bizottság tervét megismerjük, részletesen közölni fogjuk, hogy a nőegyesület jótékony mulatságai iránt mindenkor meleg és általános érdeklődést tanúsító közönséget jökor tájékoztathassuk.

Hangverseny. *Fenyvesi* Miksa hegedűművész és *Csika* Aladár zongoraművész hangversenye folyó hó 11-én lesz. Jegyek válthatók: *Lécai* Izso könyvkereskedésében.

Közgyűlés. A rimaszombati *koresolyzó-egyesület* választmánya nov. 28-án tartott ülésében az évi közgyűlés határidejéül f. december hó 12-ének délelőtti 11 óráját tűzte ki. A kaszinóban tartandó közgyűlés tárgyát képezi az elnöki jelentéseken kívül a pénztár vizsgálatáról szóló jelentés és felmentés megadása, a a jövő évi költségeloirányzat eltagadása, a villamos lámpák közeprehelyezéséhez utólagos jóváhagyás és esetleges indítványok. A közgyűlést még egy választmányi ülés előzi meg.

Karácsonyfák. Helybeli jótékony társadalmi egyesületeink igen bőlesen elhatározták, hogy pártfogoltjaik számára ez évben is felállítják a karácsonyi szertartásokat. A „Fehér-Kereszt Nyomorék-Otthon” szép alkalmi pártfogóját keretében december 20-án d. u. 5 órakor, a „Rimaszombati jótékony Nőegylet” kedden, december 21-én d. u. 5 órakor a helybeli főgimnázium tornacsarnokában rendezi szeretet-ünnepét. A „tamásfalvi állami kisedővő”-ban pedig december 22-én délután lesz az apróságok kedves karácsonyesti ünnepsége. Ezuttal a fehér kereszt-egylet azt kívánja a közönség becses tudomására hozni, hogy tekintettel arra a nagy veszteségre és gyászra, mely *Bornemisza* Lászlóné alapító elnök elhunytá folytán az egyület érte, a jövő farsangon nem rendez semmitféle mulatságot. Kéri tehát a nemes-szívű emberek, hogy a karácsonyi ünnepély alkalmából kegyeskedjenek az egyület támogatni.

Tűz Jolsván. November 21-én a timárok esertörője s 24-én öz. Mihócsik Andrásnének szintén egyedül álló gazdasági épülete s a benne felhalmozott takarmány égett le. Minden valószínűség szerint ismét a gyújtogatás műve a tüzeset — mit a rendőrség oly irányban is nyomoz, mert ez utóbbi tűznél több gyermek látta a kendővel bekötött fejű férfi gyújtogatót.

Megégett gyermek. Még három hét előtt történt, hogy a *Nyustya*—*Likér* melletti erdőben a szénégető telepen az anyja magára hagyta a 3 éves kis *Tököli* Pált, egy szénégető kis fiát. A gyermek a tűzhöz közel jutott, ruhája lángot vetett s a kis fiu oly súlyos égési sebeket szenvedett, hogy be kellett szállítani a *likéri* gyári kórházba, hol 3 heti szynlődés és nagy kínok után a szerencsétlen gyermek f. hó 1-én meghalt. A bíróság a gondatlan szülők ellen megindította az eljárást.

Helyettes állami tanítói vagy tanító-női állást ki akar vállalni? A vármegyei kir. tanfelügyelőség felkérésére a vármegye területén levő állás nélküli okleveles tanítók, tanító-nők és ovónők f. évi december 15-ig jelentsek be a vm. kir. tanfelügyelőjéhez, hogy hajlandók-e díjas helyettesítéseket állami iskoláknál teljesíteni? Egyszersmind betérjesztendő képesítési oklevelük, családi állapotuknak és annak közlésével, hogy működött-e már folyamodó a tanítói pályán?

Fővárhivatal Miskolcra. A miskolci kereskedelmi- és iparkamara kerülete kereskedelmének fejlesztése érdekében évek során át kitejett munkássága eredményeképp Miskolcra a külföldről jövő áruk elvámolására m. kir. fővárhivatal állított fel, mely a m.

kir. pénzügyminiszter úrtól nyert értesülés szerint f. évi december hó 1-én kezd meg működését.

Mérlegismertető tanfolyam. A kassai m. kir. állami felső ipariskolánál folyó évi november 30-án mérlegismertető tanfolyam nyílik meg, mely heti 13 órával december 23-áig tart. Ezen tanfolyam azon elméleti és gyakorlati ismeretek megszerzésére nyújt alkalmat, melyekre a lakatosnak a mérlegek megvizsgálása és javítása céljából szüksége van. Az oktatás elméleti tanításból és gyakorlati demonstrációkból áll s az esti és vasárnap délelőtti órákban megy végbe. Beléphetnek iparosmesterek és segítők, kik az írás-olvasásban s a számvetés elemeiben jártasak. Jelentkezés alkalmával tanszerek beszerzésére 1 kor. fizetendő. Beiratkozni lehet a tanfolyam kezdetéig hétköznap 11-től 12-ig és vasárnap 8-tól 10-ig az igazgatóságnál, hol részletes felvilágosítás is szerezhető. Az oktatás kezdete november hó 30-án este 7 órakor.

Tévedés azt hinni, hogy a poloskák petéikkel együtt ki nem írhatók. Ha a *Löcherer* „*Cimexin poloskairtót*” használjuk, ugy nemesak az élő poloskák pusztulnak el rögtön, de a „*Cimexin*” hatása folytán a peték nyomban kiszáradnak s többé ki nem kelnek. A *Löcherer* *Cimexin* mindenütt használható, szövetet, bútort, falat vagy festést nem piszkít; nyomot vagy foltot nem hagy. Kapható: *Geduly* gyógyszerárban *Rimaszomban*, valamint a készítőnél: *Löcherer* gyógyszerésznél *Bártfán*. (2—)

Szerkesztői üzenet.

Miőn a *Simon* János nógrádmegyei levéltárnok és a „*Nógrádi Hírlap*” felelős szerkesztőjének tollából megjelent „*Pár szó a Han-vay—Fergon ügyhöz*” című cikknek, illetve jobban mondva levélnék lapunk mai számában helyt adtunk, egyuttal kijelentjük, hogy ezt azért tettük, nehogy valamely részről az érdekeltség vádjával illetessünk. Tekintve azonban, hogy lapunk nincsen a végtelen polemikára berendezve, mert annak kerete azt meg nem engedi, sajnálatlaltal kijelentjük, hogy jövőben esetleg ennek folytatását már fel nem vehetjük. Ki ezt folytatni kívánja, ám forduljon más tételre, vagyis más módot válasszon.

Menetrend

a m. kir. államvasutak gömői főbb állomáshelyeiről induló és érkező vonalaira 1909. október 1-étől.

Tiszolc—Feled.

Tiszolcra ind. 4²⁶ 6⁰⁶ 0[—] 12⁴⁹ 0[—] 4⁵⁵ 7¹⁰ 0[—]
Rbányáról . . . 5³⁷ 7¹⁸ 0[—] 2⁰⁴ 0[—] 6²⁶ 8¹⁸ 0[—]
Rszombatról . . 6²⁵ 8⁰³ 10¹² 2⁵⁴ 4³⁶ 7¹¹ 9⁰¹ 0[—]
Feledre érkezik 6⁵⁵ 8³³ 10⁵⁰ 3²² 5⁰⁷ 7⁴¹ 9³⁰ 0[—]

Feled—Tiszolc.

Feledről indul 7¹² 9⁰² 11²⁵ 1²⁵ 3⁵⁵ 5⁴⁰ 8¹⁰ 9⁴⁰
Rszombatról ind. 8[—] 9⁴⁵ 12⁰¹ 2⁰⁶ 4³³ 6¹⁵ 8⁴³ 10¹⁵
Rbányáról indul 8⁵⁶ 10⁴¹ 12⁵³ 0[—] 5²⁷ 0[—] 0[—] 11⁰⁹
Tiszolcra érkezik 10¹⁵ 11⁵⁹ 2⁰⁸ 0[—] 6⁴⁵ 0[—] 0[—] 12¹⁷

Fülek—Miskolc.

Fülekről indul . . . 0[—] 6¹² 10¹⁰ 2⁵² 7⁰² 0[—]
Várgedfűrdőről indul 0[—] 6⁴⁹ 10⁴⁷ 3²⁷ 7⁴² 0[—]
Feledről indul . . . 0[—] 7⁰⁹ 11[—] 3⁴³ 8[—] 0[—]
Bánrévéről indul . . 6⁰¹ 8⁰² 11³⁸ 4²⁴ 9¹⁴ 0[—]
Putnokról indul . . . 6¹² 8¹⁴ 11⁴⁷ 4³⁵ 9²⁷ 0[—]
Miskolcra érkezik . . 7²⁵ 9²⁰ 12⁵⁰ 5⁴¹ 10⁴⁰ 0[—]

Miskolc—Fülek.

Miskolcra indul . . . 3³⁰ 6⁴⁰ 11¹⁰ 0[—] 3³¹ 7⁰²
Putnokra érkezik . . . 4³⁴ 7⁴⁹ 12²¹ 0[—] 4³⁴ 8¹⁴
Bánrévére érkezik . . . 4⁴⁴ 8⁰¹ 12³⁰ 0[—] 4⁴⁶ 8²⁴
Feledre érkezik . . . 0[—] 8⁴³ 1¹⁵ 0[—] 5²⁷ 9¹⁷
Várgedfűrdőre érkezik 0⁰⁰ 8⁵⁹ 1³⁰ 0[—] 5⁴⁴ 9⁴⁸
Fülekre érkezik . . . 0⁰⁰ 9³⁰ 2⁰² 0[—] 6¹⁶ 10²³

Tiszolc—Brezsnóbánya.

Tiszolcra ind. . . 0[—] 7¹⁶ 0[—] 2⁴⁸ 0[—] 0[—]
Erdőközről ind. . . 0[—] 4¹⁸ 10³⁰ 0[—] 3¹⁸ 5⁰²
Brezsnóbányára érkezik 4⁵² 11²⁶ 0[—] 4⁰⁸ 5⁴² 0[—]

Brezsnóbánya—Tiszolc.

Brezsnóbányáról ind. 0[—] 0[—] 8²⁵ 0[—] 4¹¹ 0[—]
Erdőközről ind. . . 0[—] 0[—] 9⁵⁸ 0[—] 5¹² 0[—]
Tiszolcra érkezik . . . 0[—] 0[—] 11⁵⁰ 0[—] 7⁰⁵ 0[—]

Brezsnóbánya—Vereskő.

Brezsnóbányáról ind. 8³⁵ 5⁵⁷
Garamszécsről ind. 10⁰⁸ 7⁴⁹
Pohorella-vasgyárból ind. 11¹² 9⁰⁶
Vereskőre érkezik 11⁵⁹ 10¹⁹

Vereskő—Brezsnóbánya.

Vereskőről ind. 4⁵⁰ 1⁰³
Pohorella-vasgyárból ind. 5³⁴ 1⁴⁵
Garamszécsről ind. 6⁴³ 2⁵⁵
Brezsnóbányára érkezik 7⁴⁵ 3⁵⁸

Bánréve—Dobsina.

Bánrévéről ind. 4⁵⁷ 12⁵⁰ 5⁰² 8⁵⁵
Tornaljáról ind. 5³⁶ 1²⁷ 5⁴³ 9³⁶
Pelsőczről ind. 6²⁹ 2²⁰ 6⁵³ 10³⁷
Rozsnyóról ind. 7²¹ 3⁰⁹ 7⁴⁹ 11³³
Dobsinára érkezik 8⁴¹ 4²⁶ 9¹² 12⁵⁶

Dobsina—Bánréve.

Dobsináról ind. 4³² 7⁴⁰ 12³⁰ 4⁵¹
Rozsnyóról ind. . . . . 5⁴⁹ 9[—] 1⁴³ 6¹⁹
Pelsőczről ind. 6³⁶ 9⁵³ 2³⁷ 7⁰²
Tornaljáról ind. 7²² 10⁴¹ 3²² 7⁴⁹
Bánrévére érkezik 7⁵² 11¹³ 3⁵¹ 8¹⁹

Pelsőcz—Murányalja.

Pelsőczről ind. . . . . 7¹⁰ 3[—]
Jolsváról ind. 8³⁴ 4¹⁸
Nagyroczéről ind. 9⁴¹ 5²⁰
Murányalja érkezik 10¹⁰ 5⁴⁹

Murányalja—Pelsőcz.

Murányaljáról ind. 4⁰⁶ 11¹⁵
Nagyroczéről ind. 4³³ 11⁵²
Jolsváról ind. 5¹⁶ 12⁵⁸
Pelsőczre érkezik 6¹⁴ 1⁵⁵

Pelsőcz—Nagyszabos.

Pelsőczről ind. 7²⁵ 2⁵⁰
Csetnekről ind. . . . . 8³⁵ 4[—]
Nagyszabosra érkezik 9³¹ 4⁵⁸

Nagyszabos—Pelsőcz.

Nagyszabosról ind. 4²⁵ 1⁴⁴
Csetnekről ind. 5²⁴ 1⁰³
Pelsőczre érkezik 6⁰⁴ 1⁴⁵

Karácsonyi és ujévi ajándékok

a legnagyobb, legszebb választékban és legjutányosabb áron u. m.: **ÓRAK** pontosan szabályozva jótállással a leg-olesőbbtől a legfinomabb kivitelig;

ÉKSZEREK: fülfüggők, nyakláncok, kar-kötők, brostúk, gyűrűk és női hosszú láncok;

Özv. ENYEDI MIKSÁNÉ

óra- és ékszerüzletében kaphatók.

Mindenemü ezüst és china-ezüst dísz tárgyak és evőeszközök. — Corall nyakláncok és hosszú lánc különlegességek.

Tessék áruaktáromat, minden vétel kötelezettség nélkül megtekinteni.

A nálam vásárolt tárgyakra a vésést, illetve a monogrammot, **azonnal és díjtalanul készítem.**

Kiadó üzlet.

Rákóczy-utca 18. szám alatt egy jó forgalmu üzlet május 1-ére bérbé adandó. a bérleti szándékozók a tulajdonos: **özv. Mindszenty Bertalannéval** értekezhetnek.

Nyugdíj biztosítás.

A helybeli ipartestületi nyugdíj-egyesületbe beléphetnek helybeli iparosok, kereskedők, hivatalnokok, segéd munkások, orvosi vizsgálat és korra való tekintet nélkül.

Tartaléktöke 7 év alatt: **42000 korona.**

A csekély tagjáruléktól szerinti részletekben fizethető. — Nyugdíj jogosultság 10 évi várakozási idő eltelte után, évenként emelkedve.

35 évi tagság után teljes nyugdíj

az I. osztályban havi . . . 45 korona 25 fillér;

II. osztályban havi . . . 67 korona 87 fillér;

III. osztályban havi . . . 90 korona 50 fillér.

Özvegyi nyugdíj 40%, kiskorúak 13—14 éves korukig neveltetési járulékat élveznek.

Taglétszám 150; a felvételeket eszközli **Kovács István** pénztárnok és **Rónay Gyula** titkár.

Keresek

fűszerüzletnek való házat ujévre bérbé magyar faluba.

Czim: HÉGER ERZSÉBET Szabadka (Bácsm.) Zimonyi-ut Drenkovics-üzlet.

KARÁCSONYI OCCASIO!

Nagyságos asszonyom!

Kérem, mielőtt gyermekjátékot óhajt vásárolni, el ne mulassza megtekinteni

Csizi Kálmán Erzsébet-tér

kézimunka-, női- és úri divatruházának külön berendezett **gyermekjáték** termét, a hol is különleges játékaruk és

mindenféle karácsonyi ajándékok

rendkívül olcsó árban beszerezhetők!

KARÁCSONYI OCCASIO!

KEDVES ajándékok!

képeskönyvek, mesekönyvek, ifjúsági iratok, diszművek, levélpapírosok, albumok, emlékkönyvek, imakönyvek és íróasztali készletek

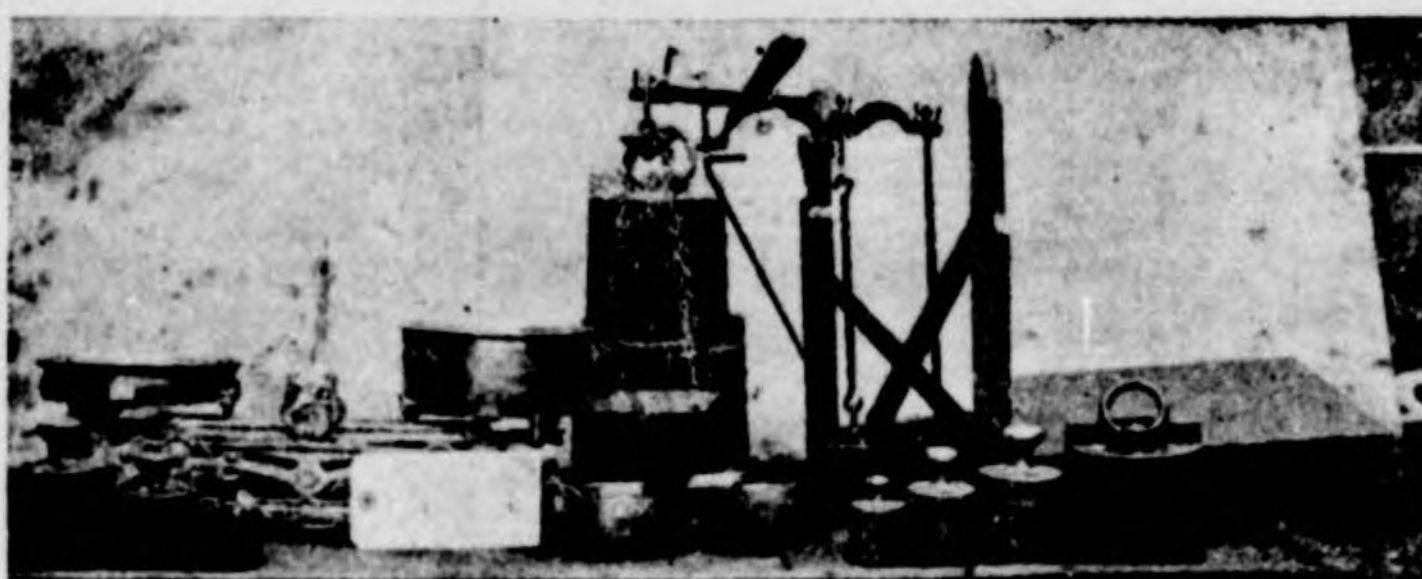
ifj. RÁBELY MIKLÓSNÁL

Rimaszombat, Deák Ferencz-utca 20.

Szőlőoltványok

számos bor és esemegefajokban, egy és két éves gyökerek. Legkorábban érő Csabagyöngye. Gyökeres vad alanyok ültetésre és 2 évesek pótlásra kaphatók Kertész-sor 19. sz. a. ójtványtelepemem (Villamos: Rác megálló.) Kívánatra árjegyzéket küld **Fischer Lajos** Miskolczon, Városház-tér 9. 3—6.

Géperőre berendezett legmodernebb mérlegjavító műhely.

Hivatkozással e lap hasábjain előbb és régebb idő óta megjelent hirdetésemre, melyek alapján nemcsak **vármegyénk**, de sőt mondhatnám **egész felső Magyarország** mérleg-tartó közönsége osztatlan bizalmával ajándékozott meg; midőn tehát a nagyérdemű közönség e téren eddigi becses támogatásáért a legmelegebb köszönetemet nyilvánítom, egyben tisztelt ügyfeleim és megrendelőim nagyrabecsült figyelmét bátorítom felhívni, **hogy műhelyemet újjáépítve**, a legnagyobb szabású mérleggyártó műhelyekkel is versenyképessé tettem s legfőbb gondomat a **mérleg és súlyok javítására**

fordítom, s miután **gépekkel** szereltem fel üzletemet, abban a kellemes helyzetben vagyok, hogy vasuton érkező megrendeléseket is **2—3 nap alatt**

minden konkurencseml olcsóbb árak mellett

képes vagyok bármily mennyiségben elkészíteni s a mértékitelesítő hivatal által **hitelesítve** a t. közönség rendelkezésére boesajítani.

Rimaszombat, Tamásfali-ut 10. — Tisztelettel:

Özv. HLOZEK JÁNOSNÉ,

épület-, gép-, és mérleglakatos, a közkezdvelt majolika tűzhelyek egyedüli készítője.

4—*

FISCHER BERTA
NŐI DIVATTERME
RIMASZOMBAT.

Míg a készlet tart a raktáromon felhalmozott kézimunkákat és kézimunka kellékeket mélyen leszállított áron **kiárusítom.** — Az enyhe tél miatt nagy mennyiségben felmaradt öszi és téli női felöltöket és kalapokat áron alól árusítom. 2—4.

Árlejtési hirdetmény.

30827. sz. — **A tornaljai kir. adóhivatal részére** 1910. évi október hó elsejére, minden tekintetben tehát tűzvétség és közbiztonság tekintetéből is megfelelő, három irodai, egy irattári és egy előszobából, valamint egy a pénzszekrények elhelyezésére szolgáló pénztári fülkéből álló **bérlhelyiség kerestetik.** Felhívtnak eméltogva, mindazok, kik Tornalja községben a kir. adóhivatal részére ennek megfelelő bérlhelyiséggel rendelkeznek, avagy ilyen bérlhelyiséget netán építeni hajlandók, az ez irányban írásbeli ajánlatukat, vagy az alulírt kir. pénzügyigazgatóságnál, avagy a tornaljai kir. adóhivatalnál mielőbb, legkésőbb azonban **f. évi december hó végéig** nyújtsák be, avagy ez irányban netán előterjesztendő szóbeli ajánlatukat, — melyről hivatalos jegyzőkönyv fog felvétetni — a kitűzött határidőn belül tegyék meg. A benyújtandó, avagy szóval előterjesztendő ajánlatban megjelölendő az épületnek helyi fekvése, beosztása, az egyes helyiségek térfogata, állagának ugy külső, beltő részben való körülírása, a bérleti időtartamra s az évi bérleti összeg.

Rimaszombat, 1909. november 24-én.

Szombath.

kir. tanácsos, h. pénzügyigazgató.

Szoyka Pál

női kézimunka-, rövid-, szövött-, diszmű-, játék- és divatáru-üzlete Rimaszombat, Rákóczi-u. 1. sz. a.

Ajánlja:

Dús raktárát mindennemű **női kézimunka kellékekben: előnyomott, kezdett és kész kézimunkákban.**

Jutányos áron **függöny-kongrè** és **horgoló cordonetteket.**

Nagy kiterjedésű **himző előnyomdáját**, keresztöltéses, horgolási és egyéb kézimunka **kölcsön-mintáit**, ugy **monogrammok, menyasszonyi kelengyék** és **szines diszdolgok himzése** is elvállaltatnak.

Lombfűrészeti, fafaragászati, fa- és bársony égetési kellékeit.

Karácsonyi és alkalmi ajándéktárgyak, himzéssel befejezendő és kész **plüss-kazettek, albumok, mappák, emlékkönyvek, tárczák, ridikülök** és egyéb diszműaruit.

Egyuttal a nagyérdemű közönség szives tudomására hozom, hogy ez idén is

játékraktáramat

a legszebb és legújabb dolgokkal szereltem fel, melyben minden igényeknek megfelelő dolgok óriási választéka feltalálható.

Vidéki megrendelések a legpontosabban és leggyorsabban eszközöltetnek. 5—*

☞ **Telefon-szám: 38.** ☜

☞ **Pontos kiszorgálat!**

☞ **Legolcsóbb árak!**

Pályázati hirdetmény.

Nagyroze r. t. városnál elhalálozás tolytán megüresedett **városi főjegyzői állásra** ezennel pályázatot hirdetek.

Javadalmazása: fizetésben 1700 korona, lakbérben 340 kor., árvaszéki előadói czímen 200 kor. összesen tehát 2240 korona előleges negyedévi részletekben.

Pályázni óhajtók az 1883. évi I-só, illetőleg 1909. évi XX. t. cz. ben előirt minősítést igazoló s az összes egyéb megkívánt okmányokkal felszerelt pályázati kérvényüket hivatalomhoz **1909. évi december hó 20-án** déli 12 óráig annál is inkább adják be, mivel a később érkezettek figyelembe vétetni nem fognak.

Nagyroze, 1909. december 1.

2—2. **Dr. Mihalik Dezső,** polgármester.

Hirdetmény.

2733. tkv. sz. — A tornaljai kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság közhirre teszi, hogy Bodnár István végrehajtatónak 2355 kor. tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtatási ügyében a tornaljai 336. sz. tjkvben foglalt 173. hrszámú belsőségnak s azon levő 188. népsorszámu háznak B. I. alatt Baniczky Gyula nevén álló részére az árverést 944 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlant az **1910. évi január hó 28 napján** délelőtti 9 óraker a telekkönyvi hatóság irodájában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási ár 2/3-án alul eladatni nem fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át készpénzben, vagy óvadékképes érték-papírban a kiküldött kezéhez letenni, a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszorgáltatni.

Amennyiben pedig fenti ingatlanért a kikiáltási árnál magasabb ígért tétetnek, a bánatpénz az ígért összeg 10%-áig kiegészítendő.

A kir. járásbíró, mint tkvi hatóság Tornalján, 1909. november 20-án.

Hubay, kir. aljárásbíró.

Bérbeadó birtok.

Ajnácskő és Almágy községek határában tekvő 500 katasztrális hold kiterjedésű mezőgazdasági birtok 1910. évi október hó 1-től 10 évre bérbeadó. — A feltételekre vonatkozólag alul-**× ×** írott nyujt közelebbi tájékoztatást. **× × SARLAY SOMA, Beszterczebánya.** 1—2

Meghívó.

A felszámolás alatt levő **Gömöri Faipar r. társaság** felügyelő-bizottsága ezennel

rendkívüli közgyűlést

hiv egybe, mely a következő tárgysorozattal **folyó hó 19-én délután 3 óraker** fog a részvénytársaság pelsüci helyiségében tartatni:

1. A felügyelő-bizottság jelentése a részvénytársaság vagyoni állapotáról és ez iránti határozathozatal.
2. A felügyelő-bizottság lemondása.
3. Uj felügyelő-bizottság választása.

Pelsücs, 1909. évi december hó 1-én.

A felügyelő-bizottság.

Figyelmeztetnek a t. cz. részvényesek, hogy csak az olyanok bírnak a közgyűlésen szavazati joggal, kik részvényeiket az alapszabályok 9. § a értelmében a közgyűlés előtt felmutatják.

Kárpitos, paplanos munkák

legolcsóbb beszerzési forrása

IZSÁK SÁNDORNÁL,

Rimaszombat, Koháry-u. 27.

„Polgári Olvasókör” közelében. 9—

☞ **Ugyanitt egy tanonez és tanuló lány felvétetik.**